

CIV-CARE P001

Hoofd Herstel Positionpaper 003

Herstel van impasse zonder juridisering

Een normatief kader voor de-escalatie, herpositionering en herstel in zorg- en bestuurscontexten

Documentcode:

CIV-CARE_P001_HPP003_Herstel-van-Impasse-zonder-Juridisering_vo.9.pdf

Status: Concept (open voor publieke reflectie)**Reikwijdte:** Volwassenenzorg, jeugdzorg, GGZ, beschermd wonen, bestuursrechtelijke zorgketens.**Onderdeel van:** CIV-CARE P001 – Normatief kader voor zorg, rechtsbescherming en menselijke maat

1. Inleiding en aanleiding

Binnen zorg- en bestuurs contexten ontstaan regelmatig situaties waarin samenwerking vastloopt. Niet door een enkel incident of falen van individuen, maar door **structurele interactiepatronen** die zich in de tijd verhardten. Deze impasses kenmerken zich door:

- escalatie van posities in plaats van oplossingen;
- toenemende juridisering als enige uitweg;
- defensieve dossiervorming;
- uitsluiting van directe communicatie;
- en verlies van vertrouwen tussen betrokkenen.

De praktijk leert dat juridische procedures in dergelijke situaties zelden leiden tot duurzaam herstel. Zij kunnen noodzakelijk zijn voor rechtsbescherming, maar **zijn niet ontworpen als herstelinstrument**.

Deze hoofd-herstelpositionpaper introduceert daarom een **herstelgericht normatief kader**, dat beoogt impasses te doorbreken **zonder**:

- schuldtoewijzing,
- bewijsstrijd,
- of het activeren van nieuwe escalatiemechanismen.

2. Doel en functie van deze herstel-positionpaper

Deze herstel-positionpaper heeft een **duidende en richtinggevende functie**, en beoogt:

1. Impasses te herkennen als **relationeel-systemische fenomenen**;
2. Alternatieven te bieden vóórdat juridische strijd onvermijdelijk wordt;
3. Een **gemeenschappelijke taal** te introduceren voor herstel zonder gezichtsverlies;
4. Professionals handelingsruimte te bieden zonder normoverschrijding;
5. Betrokken burgers perspectief te geven buiten het dossier om.

De paper is **niet normstellend, niet casusgericht en niet beschuldigend**.

3. Normatief uitgangspunt

Deze herstel-positionpaper is gebaseerd op de volgende kernprincipes, reeds verankerd in CIV-CARE P001:

- menselijke waardigheid als uitgangspunt;
- proportionaliteit en tijdelijkheid van interventies;
- directe participatie boven vertegenwoordiging;
- relationele autonomie boven systeembehoud;
- herstelgericht handelen boven beheerslogica.

Herstel wordt hierbij niet gezien als emotioneel proces, maar als **bestuurlijk-juridisch verantwoord handelingskader**.

4. De impasse als structureel patroon

Een impasse ontstaat wanneer:

- partijen elkaar uitsluitend nog **via systemen** ontmoeten;
- communicatie plaatsvindt **over** in plaats van **met** betrokkenen;
- eerdere besluiten niet meer bevestigd mogen worden;
- iedere stap wordt geïnterpreteerd als aanval of risico;
- niemand nog expliciet verantwoordelijk durft te zijn.

Belangrijk:

Een impasse is geen bewijs van onwil of onrechtmatigheid, maar van **overbelasting van het systeem**.

5. Waarom juridisering de impasse vaak verdiept

Juridisering is gericht op:

- vaststelling van feiten;
- beoordeling van rechtmatigheid;
- sanctionering of correctie.

Impasses vragen echter om:

- herpositionering;
- tijdelijke de-escalatie;
- relationeel herstel;
- heropening van perspectief.

Wanneer juridisering wordt ingezet als **eerste reflex**, ontstaat het risico dat:

- partijen zich verder ingraven;
- professionals defensief gaan handelen;
- dossiers leidend worden boven werkelijkheid;
- herstel onmogelijk wordt zonder gezichtsverlies.

6. Het herstelalternatief: kernbenadering

Deze herstel-positionpaper introduceert een **herstelalternatief** dat berust op vijf samenhangende bewegingen:

1. **Stoppen van escalatie**
Geen nieuwe maatregelen, procedures of beoordelingen zolang de impasse niet is geduid.
2. **Herpositioneren van rollen**
Niet: “wie heeft gelijk?”, maar: “wie kan hier iets herstellen?”
3. **Herstel van directe communicatie**
Gesprekken zonder vertegenwoordiging, verslagplicht of bewijsfunctie.
4. **Tijdelijkheid expliciteren**
Besluiten worden herkend als tijdelijk, niet als eindstatus.
5. **Netwerk opnieuw betrekken**
Zonder schuldvraag, zonder herbeoordeling van het verleden.

7. Relatie tot triangulatie (bewust begrensd)

Deze herstelreeks **vermijdt expliciet** het actief aantonen van triangulatie, omdat:

- het benoemen ervan vaak leidt tot defensie;
- bewijsvoering de impasse verdiept;
- professionals zich persoonlijk aangesproken voelen.

In plaats daarvan richt deze paper zich op:

het doorbreken van de condities waarin triangulatie ontstaat, zonder deze te hoeven bewijzen.

Triangulatie wordt hiermee **functioneel geneutraliseerd**, niet juridisch bestreden.

8. Verhouding tot bestaande wet- en regelgeving

Deze herstel-positionpaper:

- is aanvullend op WvGGZ, WGBO, Awb, EVRM en CRPD;
- doet geen afbreuk aan rechtsmiddelen;
- vervangt geen klacht- of beroepsprocedures;
- kan voorafgaand, parallel of alternatief worden toegepast.

Zij biedt een **handelingskader vóór het recht**, niet ertegen.

9. Positionering binnen CIV-CARE Poo1

Deze hoofd-herstelpositionpaper vormt:

- **HPP003** binnen CIV-CARE Poo1;
- het overkoepelend kader voor de bijbehorende sub- herstel-positionpapers SHPP003-01 t/m SHPP003-08;
- een brug tussen analyse (HPP001/HPP002) en herstel.

10. Open karakter en uitnodiging tot dialoog

Deze herstel-positionpaper is bewust gepubliceerd als **concept (vo.9)**.

CIV-CARE nodigt uit tot:

- inhoudelijke kritiek;
- professionele reflectie;
- juridische toetsing;

- toepassing in pilots of casuïstiek.

Niet om gelijk te krijgen, maar om **impasses te leren doorbreken zonder schade**.

11. Slotverklaring

Zorg, toezicht en bestuur verliezen hun legitimiteit wanneer zij uitsluitend functioneren via escalatie en juridisering.

Herstel vraagt moed:

- om tijdelijk te pauzeren;
- om rollen los te laten;
- om opnieuw te spreken zonder dossier.

Deze herstel-positionpaper biedt daarvoor een **veilige, normatief verantwoorde ruimte**.

CIV-CARE – Stichting De Kamer van Sociale Waard

DE KAMER VAN SOCIALE WAARDEN

Governance en versiestandaard (CIV-CARE)

Versiestandaard en governance (CIV-CARE)

De Herstel-Positionpapers binnen de CIV-CARE P001-reeks (HPP003+SHPP003) worden ontwikkeld en gepubliceerd volgens een expliciete versiestandaard, gericht op transparantie, toetsbaarheid en zorgvuldige normontwikkeling.

Versienummering

Binnen deze reeks wordt het volgende onderscheid gehanteerd:

v0.9 – Concept (open voor publieke reflectie)

De inhoudelijke structuur, begrippen en normatieve uitgangspunten zijn afgerond en coherent. Het document is geschikt voor inhoudelijke toetsing, discussie en tegenlezing door professionals, cliënten, toezichthouders en andere betrokkenen.

Wijzigingen betreffen uitsluitend aanscherping, verduidelijking of onderbouwing, niet het fundamentele kader.

v1.0 – Vastgesteld kaderdocument

Het document is formeel vastgesteld door Stichting De Kamer van Sociale Waarden.

De inhoud wordt beschouwd als normatief referentiekader binnen CIV-CARE en kan worden ingezet in dossiers, beleidsreflectie, toezicht en rechtsbescherming.

Governance-uitgangspunten

Deze versiestandaard waarborgt dat:

- normatieve kaders niet achter gesloten deuren worden vastgesteld;
- publieke reflectie en professionele tegenlezing expliciet onderdeel zijn van het ontwikkelproces;
- openheid niet voortkomt uit inhoudelijke onvolwassenheid, maar uit democratische en rechtsstatelijke zorgvuldigheid.

De status “open voor publieke reflectie” impliceert nadrukkelijk **geen vrijblijvendheid**, maar een uitnodiging tot beargumenteerde toetsing en dialoog.

Publieke Call-to-Action

Van analyse naar ontmoeting

De CIV-CARE herstelreeks (HPP003+SHPP003) is geen afgerond antwoord, maar een **open uitnodiging**.

Een uitnodiging om stil te staan bij zorg die vastloopt.

Om te erkennen dat voortzetting niet altijd gelijkstaat aan vooruitgang.

En om te onderzoeken waar herstel ruimte nodig heeft – vóódat escalatie onomkeerbaar wordt.

Wij nodigen u uit om:

- deze sub-positionpaper te **lezen en bevragen**;
- uw **kritiek, twijfel of instemming** te delen;
- ervaringen te benoemen waarin zorg vastliep – of juist herstelde;
- bij te dragen aan een gesprek over **menselijke maat, proportionaliteit en herstel** in zorgketens.

Op het CIV-CARE platform is ruimte voor:

- reflectie van professionals, bestuurders en toezichthouders;
- perspectieven van cliënten en naasten;
- dialoog zonder bewijsdruk of positiegedrag.

Reageren kan onder deze publicatie op **CIV-CARE.nl** en **dekvsw.nl**.

Uw bijdrage hoeft geen oplossing te zijn.

Zij hoeft alleen eerlijk te zijn.

Herstel begint niet bij gelijk krijgen, maar bij ruimte maken.

Maak die ruimte mee.

DE KAMER VAN SOCIALE WAARDEN